

Izabela Jarosińska

Łódź w oczach pozytywistki. "Wśród
kąkolu" Walerii
Marrené-Morzkowskiej-pierwsza
powieść o fabrycznym mieście,
Helena Karwacka, "Prace
Polonistyczne" S.XXXI (1975) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/4 (58), 101

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) KARWACKA Helena: Artur Gliszczyński. Pieśniarz fabrycznej Łodzi. Łódź 1975, WŁ, ss. 352, tabl. 6, zł 40,-

Popularna monografia Artura Gliszczyńskiego - poety, dziennikarza, humorysty - postaci znanej w Łodzi przełomu XIX i XX wieku z racji działalności literackiej i społecznej. Książkę uzupełnia wybór tekstów pisarza, m.in. z tomów: "Łódź - miasto i ludzie", "Z mroku i dymu", "Obrazki", "Humor i satyra". Poprzez działalność Gliszczyńskiego czytelnik poznaje życie kulturalne oraz główne problemy prasy w Łodzi końca XIX i początku XX wieku.

BP/58/33

E.M.

(II) KARWACKA Helena: Łódź w oczach pozytywistki. "Wśród kąkolu" Walerii Marrené-Morzkwoskiej - pierwsza powieść o fabrycznym mieście. "Prace Polonistyczne" S. XXXI (1975) s. 147-174.

Powieść Walerii Marrené-Morzkwoskiej "Wśród kąkolu" drukowana była w 1890 roku w "Biesiadzie Literackiej" (nigdy nie wydano jej w formie książkowej); autorka artykułu szczegółowo omawia inspiracje i genezę tej pierwszej "łódzkiej" powieści, dokonuje też dokładnego - często ilustrowanego cytataми - streszczenia utworu. Naczelną ideą "Wśród kąkolu" była walka o spójnienie Łodzi; idei tej podporządkowana jest w całości konstrukcja bohatera powieści - lekarza społecznika i patrioty. Analiza utworu kończy się konstatacją, iż "Wśród kąkolu" jest powieścią "nadto schematyczną, niewyważoną w proporcjach, bardziej obyczajową niż społeczną, ilustrującą raczej niż analizującą zjawisko nowej >>łódzkiej społeczności<< i nurtujących ją problemów".

BP/58/34

I.J.